

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRASOV
Apare de două ori pe săptămâna prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA,
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 51

17 Iulie 1941

Anul 104

Prin Ardealul cedat

de V. Branisce

De trei săptămâni preocuparea ni s'a concentrat în jurul faptelor de arme, care conduc pe ostașii noștri pe drumul desrobirii. De trei săptămâni așteptăm cu înfrigurare să se desăvârșească prima biruință a neamului: realipirea Basarabiei la trupul Țării, după realipirea Bucovinei de Nord.

De aceea au trecut pe un plan secundar manifestări de o netăgăduită însemnătate, venite însă la un moment, când întregul nostru gând se închina armatei Țării. Așa se lămurește pentru ce n'am vorbit cu un ceas mai de vreme despre expoziția de fotografii documentare din Transilvania de Nord, Nord-Est și Maramureș, deschisă de Ministerul Propagandei Naționale la 9 Iulie, în Sala „Reduta”.

Această expoziție ne-a dat fericitul prilej de a putea străbate, cel puțin pe căile gândului, drumurile noastre de totdeauna.

Pe un perete, într'un sobor de preoți în odăjdii se desprinde figura de martir a protopopului Munteanu din Huedin. Următoarea inscripție: „omorit mișelește de Unguri în Sept. 1940” fixează în cuvinte lapidare un destin.

Aici se înalță biserica din deal dela Ieud, cea mai veche biserică din Maramureș, ridicată la 1364 în epoca descălecatului Moldovei. Dincolo se profilează turnul elegant al bisericii din Fildul de sus (Cluj) mărturie de credință din sec. XVIII, alături, biserica de lemn din Someșul Rece, o troiță, părăsită astăzi, din Bicsad și nuferi de pe lacul Țaga din Someș.

Din cadrul strămt al fotografiilor se încheagă o unitate de pământ românesc cu toate caracteristicile sale.

Reînvie Țara Silvaniei cu urme adânci în trecut, Maramureșul voievodal, Țara Oașului, Țara Chioarului, Năsăudul și frumusețile naturale ale Ardealului de răsărit. Incrămenite stau apele „Lacului roșu” și ale Sf. Ana, stînghere se înalță cheile Bicazului și părăsit este drumul spre pasul Ghimes.

Din fiecare ungher se desprinde un colț de viață românească, subțire și mai autentică înfățișare. Vedem pe țaranul român, strâns legat de pământul-i străbun, ciobăniindu-și oile pe munți și plaiuri sau îndeletnicindu-se cu munca aspră a câmpului. Vedem adâncă-i credință, care l-a îndemnat să ridice lăcașuri de închinare, a căror frumusețe întrece orice închipuire.

Bisericile noastre de lemn, monumente de artă impresionantă, sunt via mărturie a religiozității țaranului român. Prin ele se concretizează atât fondul său de credință, neșovăitor, cât și preocuparea-i estetică, latură integrantă a specificului nostru național. Din mijloacele cele mai primitive pe care i le-a împrumutat natura, dintr'un trunchiu de fag sau de stejar el a știut să dureze lăcașuri vecinice de închinare. Stăpânitor fără întrerupere al unui pământ, din care își trage obârșia, țaranul român alcătuiește o parte integrantă a peisajului Transilvaniei.

De aceea, nu știu ce i-a făcut pe organizatorii expoziției să omită de lângă actul lui Mihai-Viteazul dela 4 Februarie 1600, hotărârile adunării naționale din 1 Decembrie 1918. dela Alba-Iulia

Pensionarii lui Mangra

de Ion Colan

Nu ne-am simțit niciodată îndemnați să scriem despre această categorie de cetățeni, socotindu-i îngropați pentru totdeauna în groapa fără cruce a trădătorilor de neam. Și mai ales acum n'am fi făcut-o, în aceste zile de sănătoasă tălăzuire a baionetelor românești, spre înfăptuirea vrierii și dreptății valahe, pentru că doream ca neamul nici să nu-și mai aducă aminte de exemplarele care, mănate de sunătorii arginți ai lui Iuda, s'au pus, altădată, de-a-curmezișul sfințitorului nazuinț.

Cinstit spus, noi i-am crezut morți. De prezența lor fizică printre noi n'a luat act nimeni. Nimeni nu le-a întins mâna — dacă le-a întins-o — fără să aibă senzația că se murdărește. I-am văzut trecând pe margini de trotuare, cu capul în piept și ochii ferți de privirea întrebătoare a oamenilor; umbre sau stafii, existențe prelungite dincolo de existența la care aveau dreptul în comunitatea națională din care făceau parte. Poate tocmai această prelungire a vieții fizice le e ispășirea blăstămului pentru păcatul săvârșit.

Cain, primul între trădători, chinuit de remușcări, simțind că în lumea biblică, atât de strămtă, el nu mai poate avea loc, și-a făcut

seama; iar craca de care s'a atârnat, a murit și ea, uscându-se.

Iuda a devenit prototip, în lumea creștină; o unitate de măsură.

I-au urmat, apoi, toți ceilalți, plătiți cu mai mult sau mai puțin de treizeci de arginți, după valoarea lucrului de trădat. Ceeace nu mai poate avea nici o importanță.

Un prieten vândut, o unitate părăsită la discreția dușmanului, o mână întinsă inamicului, atunci când toți ai tăi sunt aruncați în toiuul bătăliei de care depinde existența tuturor, tot trădare se cheamă. Dante, în *Infernul* lui, n'a găsit alt loc mai bun pentru trădători, decât în cercul 9, ultimul din imaginea grafică a Iadului, așa cum trăia ea în conștiința Evului Mediu. La talpa Iadului, cum am spune astăzi.

Dela Iuda până astăzi, neamurile n'au fost în stare să descopere alt păcat mai mare decât trădarea, iar reacțiunea lor față de „titulari”, a fost mereu aceeași.

Din voia Celui care ne-a pus la încercare de atâtea ori, am avut și noi uscăturile noastre; proprii sau fățarnic convertite pentru cauza noastră. Tudor din Vladi-

Continuare în pagina 3-a

Prietenii sau fățarnicii?

de I. Bozdog

Armatele desrobitoare se împodobesc de glorie pe câmpul de onoare. Țară după țară este eliberată de sub cătușele primejdiei comuniste și cei ce și-au făcut un ideal din eliberarea lumii din ghiara terorismului roșu și de a făuri o nouă soartă Europei atât de greu încercate, au întins mâna tuturor neamurilor, mici și mari, care vreau să contribuie cu sacrificiul sângelui lor la crearea atmosferei de pace și prosperitate a lumii de mâine.

Concepții vechi și legături politice au făcut loc altora mai dinamice și locul chibzuierilor îndelungate l-au luat spontanietatea, îndrăzneala și înfăptuirea.

Puterile Axei, sudate dintr'o concepție similară asupra rostului viitor al individului și colectivității în configurația politică mondială, au atras în orbita lor pe toate popoarele care își potrivește idealul lor politic și-l pun de acord cu această nouă concepție.

Ca principiu fundamental și bază de organizare național-economică a fost statornicit: încadrarea etnicului în spațiul vital necesar și corespunzător tradițiilor rasiale și istorice.

Neamul nostru, care reprezintă continuitatea elementului rasial fundamental și cândva dominant în Europa și Continente, cel român, își regăsește locul structural istoric în bazinul Carpato-Dunărean deplin îmbrățișat de această concepție, de aceea aderarea și încadrarea noastră la liniile fundamentale stabilite pentru popoarele europene în jurul Axei Germano-Române este și firească și bine primită.

În același timp neamuri și țări care aparțin rasei străine de firea și pământului european, a căror structură etnică și istorică este evoluția unei cărpeli de secole din vitalitatea altor neamuri europene, cu firea și structura lor sufletească străină și inadapabilă nouilor stări, recurg și acum la paliative și apucături meșteșugite.

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Din carnetul unui pribeag

Prin Rusia, 1917 (Ungheni, Chișinău, Odesa)

de Anania Boldor

Având pregătite încă din vreme, toate cele necesare pentru o eventuală evacuare, în ziua de 7 Septembrie, în tovărășia profesorului Mihai Novac și a învătorului Moise Călția, am trecut în Rusia, pe la punctul Ungheni, cu gândul de a trece în America.

Situația refugaților în Rusia și deosebit atmosfera agitată și spiritul revoluționar al populației rusești, destrămarea armatei și a întregii ordini interne, nu erau nici de cum stări ce

ne-ar fi putut îndemna să rămânem aici.

Indată ce am trecut frontiera rusească, ne-a isbit marea deosebire dintre stările de aici și din Moldova. Aici: belșug de alimente, spirite ațâțate de idei noi și o frământare nervoasă în așteptarea unei noi întocmiri sociale; dincolo: lipsă, suferințe, griji și eforturi supraomenești pentru restabilirea țării și a unei vieți liniștite.

Trenuri arhipline de soldați, ce

se întorc de pe front cu și fără permis, în vagoane o murdărie extra-ordinară, cu coji de pepene și resturi de mâncare, o gălăgie enervantă, izbituri și trânteli de arme și efecte militare, discuții aprinse asupra evenimentelor, ce se precipită cu repeziciune.

A doua zi după masă am ajuns în Odesa.

E cel mai frumos oraș al Rusiei meridionale; adevărat oraș occidental, cu străzi largi și drepte, edificii frumoase, proporționate și moderne, bulevarde impunătoare și un port larg la mare.

Deși nu prea departe de teatrul de război și într'o țară care însăși e în frământarea marelui conflict mondial, aici nu se simte lipsa și suferința războiului. Piața e încărcată cu alimente și articole de îmbrăcăminte, restaurante și cafenelele sunt supra-populate și lume multă, sporită simțitor cu numărul mare al refugiaților români, forfotește veselă pe străzile orașului până în ceasurile târzii de noapte.

Casa veche

In centrul oraşului chiar, între două palate clădite de curând, stă o casa mică, veche. Stă ghemuită între vecinele ei mari și trufașe, par'că i-ar fi rușine, unde se vede bătrână așa și cârpită, ca un om sărac, timid, pe care întâmplarea l-a așezat în viață o clipă-două alături de niște bogătași. De câte ori trec pe acolo și văd contrastul dintre palatele mari și ea, îmi răsar în minte două psihologii diverse. Psihologia omului de altădată — cinstit și modest — și-a parvenților de azi îmbogățiți pe căi dubioase, care privesc peste umăr la cei dintâi. Cine nu-i cunoaște? Poți să-i confunzi unii cu alții? Doamne ferește! Ori cât ai arunca var și spoială proaspătă pe zidul casei vechi, n'ai să-i împumuți aere de impertinență și sfidare, nici palatul nu se va pleca cuviincios că nu e cu puțință. Sunt doi și vor rămâne doi. Adică nu va rămâne decât unul. Va rămâne palatul. Căsuța gărboavă și veche se duce. Aspectul ei ursuz, mucegăit, din strada modernă are să dispară. Un bătrân pleacă. Ochii lui ce-au văzut multe, au văzut așezăminte vechi pierind și ridicându-se palate, ochii aceștia, osteniți acum se'nchid.

Căsuța e proptită în stâlpi. Și cârjă, va să zică, i-au dat ca să nu cadă. De-asupra portalului mare, larg — isbitor contrast cu căsuța mică — e fixată o tablă de carton, pe care-i scris: „Primejdie de moarte pentru cel ce trece”. Câți n'au trecut până acum pe sub această poartă mare, ce prin mărimea ei, simbolizează, poate, ospitalitatea? S'au perindat și buni și răi, nimeni nu i-a stânjenit, nu i-a amenințat nimeni, nici când venira, nici când plecară.

„Primejdie de moarte pentru cel ce trece”. Ce vrea să spună acum acest Matusalem posac? Ne previne oare c'o să ridice cârja și să lovească 'n noi? Cam astfel s'ar putea înțelege. E mănușoasa casa veche pe cei ce turburoasă cu pasul lor lipsit de pietate dureroasă ei agonie. Și de-ar putea ar smulge bucăți din coastele ei roase, bucăți de cărămidă și-ar arunca în noi, în oamenii de astăzi, pe care vădit îi urăște, ar arunca în toți deopotrivă așa cum vezi că aruncă une-ori, după copiii uliței cu bolovani un cerșetor batjocorit.

Ecat. Pitiș

PENTRU CITITORII NOȘTRI

Ori ce reclamațiune cu privire la neprimirea «Gazetei Transilvaniei» de cei care și-au achitat abonamentul pe anul 1941, se va adresa la noua administrație, Bd. Regele Ferdinand Nr. 12 (Biblioteca «Astra»), deoarece noi înțelegem să expediem ziarul tuturor abonaților, chiar dacă abonamentul a fost încasat de fosta administrație.

Spicuirii

din dicționarul greșelilor noastre de limbă

de **AX. BANCIU**

XII.

Formulelor relevante în capitoul precedent, caracteristice Vechiului Regat dar mai puțin îndreptățite decât cele pe care sunt pe pe cale a le scoate din uz, cucerind, prin presa zilnică, tot mai multe adeziuni și la noi, — le mai adăugăm azi un foarte pretențios intrus bucureștean. Il numim *pretențios*, fiindcă, în loc să-și cunoască lungul nasului și să se mărginească la rolul pe care și-l avea bine definit, și-a răpus un camarad, substituindu-se și rolului ce-l avea de îndeplinit acesta.

E vorba de verbul a *prevedea*.

Urmăriți-i înțelesul în citatele de mai jos.

„Costum prevăzut cu diferite plăci metalice „(Univ. 6 VI a. c. pg. 3, c. 1); ferestre prevăzute cu jaluzele sau obloane (Ibid. pg. 7, c. 4); cereri prevăzute cu trei semnături (Timpul 22 XII, 1937, p. 3, c. 6); fabrici prevăzute cu dușuri-băi pentru lucrători (Rom. 20 VIII, 1938, p. 1, c. ultimă); sală prevăzută cu o îmbrăcăminte dublă mecanică; sobă prevăzută cu un rezervor de apă; etaj prevăzut cu un water-closet (Rev. Gen. a Inv. Nov. 1928 p. 582); Direcțiunea C. F. R. ar putea pe lângă găuritorul (sic) de bilete, să prevadă vagoanele și cu câte o moașă (Curentul 21 I 1929, p. 5, c. 5); legitimații prevăzute cu fotografi (Cv. 24 VII-1930 p. 3, c. 3); licitațiune publică pentru prevederea orașului Brașov cu energie electrică (Carp. 3 VII 1930 p. 3, foil.);... copistul cel frumos prevăzut cu șapte scărioniți pe frunte (T. Arghezi: „Poarta neagră” pg.

67) etc. etc. Citatele se pot continua la infinit.

Sensul impropriu în care e întrebuințat, în toate cazurile de mai sus verbul a *prevedea*, sare'n ochi oricui îi cunoaște accepțiunea. Parcă te-ai învăța în lumea personajilor lui Caragiale!...

Prevăd (= văd înainte) o primejdie, urmările unei fapte, a unei boale... Vă amintiți de versul poetului, care, vorbind de Țară, *prevede prin secolii* a ei înălțare. Putem prevedea chiar un oraș cu energie electrică (cum s'ar prezenta în cazul că ar avea-o), dar nu în sensul pe care vrea să i-l dea acestui verb cel care l-a întrebuințat în citatul de mai sus, — în acela de *prevedere, înzestrare*. „Am prevăzut pe cineva cu de toate: bani, mâncare, băutură”, — e una și... „am prevăzut”, — alta. Accepțiunea verbului prim nu poate înlocui pe cea a ultimului. Și invers. Din cele din urmă avem derivat subst. *prevedere, previziune*, iar din cel dintâi: *prevederea și proviziunea*.

Inlocuirea, *pretutindeni*, a verbului *prevăd* cu *prevăd* — în V. Regat nu se găsește nici de leac primul verb, el fiind pur și simplu suprimat din vocabularul scriitorilor — apare de necrezut. Și, totuși, realitatea e asta.

Iată încă un exemplu că nu tot ce vine dela București, în materie de limbă, e sacrosanct, oricât s'ar mândri Capitala cu răsăritul în ea a soarelui culturii românești. Mai poate învăța și ea câte ceva dela disprețuita „cenușotcă” ce se chiamă: *provincie*.

Pentru cei mici și dragi

Șoricel și brofăcel

Intr'o zi, un șoricel
S'a 'ntâlnit c'un brofăcel,
— „Bună ziua, măi vecine!”
— „Să trăiești, dragă, cu bine!”
— „Unde te duci, ortace?”
— „Unde să mă duc, ortace,
la mai ies și eu la soare,
C'am stat tot cam la răcoare.
D'apoi tu, măi șoricel,
Ur-de te duci singurel?
Ori ai plecat la plimbare,
De ți-ai pus blana'n spinare?”
— „Ehehe, măi trațioare,
Plimbă-te tu pe la soare!
Eu am alte griji, fărțate,
Să mă duc să-mi strâng bucate...
Știu o cale prin ocoa e
Duce drept la m'ară 'n vale
Și la moară-s povăre cară
Încărcate cu soară
Și bucate pe-apucate
Numai să le duci în spate”.

— Șoricel, măi ortace,
Lăcomia ta nu-mi place.
Stai mai bine 'n cușca ta
Nu umbla tu haimana!
Cum cutreieri fără frică,
Te-i trezi cu vr'o pisică
Și-i avea o soarte-amară,
De te-a prinde hoța'n ghiar”.

Șoricelul, măi sfătos,
O luă pe drum în jos;
Dar când fu la cotitură,
I' nghetase limba'n gură.
Hop! — pisica-i sare'n drum...
Vezi, acuma e acum!...
Și sârmanul șoricel
A pățit-o, — vai de el!

Brofăcelul dela soare
S'a tras iarăși la răcoare
Așteptând că doară-doară,
Șoricelul de la moară
Se va 'ntoarce iar cu bine;
Dar văzând că nu mai vine,
Se gândi la adăpost:
„Măi, ce rău e să fii prost!”

Predici în pustiu

Teama.

Dr. M. Suci-Sibianu

Una din marile scăderi ale firii noastre o constituie teama, care lăsată la întâmplare face pustiiri mari în suflet, aducându-l într'un constant desechilibru.

Mi-e teamă că seara asta are să ploaie, mi-e teamă că nu voiu isbuti, mi-e teamă că mâncarea asta îmi face rău; mi-e teamă că rugăciunea și Biblia sunt povești pentru copii; mi-e frică să nu nimeresc rău și și mai bine nu mă însor niciodată; mi-e frică de examen; mi-e teamă că nu vom câștiga războiul, că vom avea pierderi mari. Iată doar câteva luate, din limbajul nostru curent.

Nu știm, însă, că cei fricoși, după Purgatoriul lui Dante, sunt primii care vor ajunge în Infern; nu știm, că frica și neîncrederea sunt cele mai grave temelii ale eșecurilor noastre în viață; nu știm că aceste teme de tot felul, lăstate să pătrundă în suflet, fără nici un control, ne face — bărbați fiind — niște biete ființe slabe, feminine; nu știm că încrederea în tine și steaua ta, curajul eroic în orice împrejurare a vieții, sunt clasele elementare ale oricărei ascensiuni, sau oricărei realizări în viața noastră scurtă sau lungă, cum ne-o dă Domnul. Și spre a ilustra și mai mult nenorocita fire omenească ași adăuga: n'am auzit pe nimeni zicând: mi-e teamă că mi fac rău cele 40 de țigări ce le fumez; mi-e teamă că-mi fac mie rău bărfind pe alții; mi-e teamă că injurătura este oprită de biserică; mi-e frică să lucrez Dumineca, să nu mă pedepsească Marele Legiutor; mi-e frică de aerul închis din cărciumă sau cafenea; mi-e frică de viața sedentară care m'o îmbătrâni înainte de vreme.

Cu alte cuvinte și-e frică de lucruri, care nici nu s'ar întâmpla, dacă voința și curajul tău ți-ar încorda toate fibrele sistemului nervos (Goethe a scăpat intact dintr'o epidemie de ciumă, numai cu voință și cu curaj) și nu și-e frică să calci în picioare legile eterne ale sănătății și cele zece legi elementare ale Testamentului Vechiu sau marea legii a bunătații din Testamentul Nou. Mai ales azi, fratele meu drag, alungă din suflet orice teamă, că nu vom avea ce mânca, sau că recolta va fi slabă și vai și amar de capul nostru, sau că Moscova a fost odată mormântul lui Napoleon și va putea fi din nou și azi mormântul armatelor vijelioase și învingătoare germano-române. Teama de Dumnezeu și de legile lui este singura frică îndreptățită; (celelalte temeri sau frici, de orice fel, dau omului pecetea lașității și a lipsei de patriotism), deci teme-te numai de ele.

In cele 3 zile cât am stat în Odesa, ne-am câștigat informațiuni amănunțite asupra unei călătorii Transiberiene, am îndeplinit formalitățile cerute și ne-am aprovizionat cu alimente: cașcaval sărat, salam, ceai și zahăr, suficiente pentru o călătorie atât de lungă. Am scos apoi bilet de clasa III-a, plătit 125 ruble pe distanța Odesa—Moscoa—Vladivostoc.

In seara de 11 Septembrie, am luat trenul de Kiev—Moscoa, întovărășii până la gară de câțiva prieteni întâlniți în Odesa și care, cunosători în câțva a stărilor din Rusia și a unei călătorii atât de lungi. — ne-au îngrămădit cu o mulțime de sfaturi și îndemnuri îngrijorătoare.

Odesa—Kiev—Moscoa

Era grea și plină de peripeții pe vremea aceea o călătorie prin Rusia europeană, unde fierbea atât de amenințător cazanul mării revoluții comunistă. Trenurile erau

suprîncărcate și mulțimea soldaților ce se întorceau din armata destrămată a Rusiei, cu arme și cu toate efectele de războiu, năvăleau în vagoane, atât pe uși cât și pe ferestre și pe coperișele vagoanelor, din toate gările unde oprea trenul. O gălăgie, o frământare și o enervare tumultuoasă stăpânea toată atmosfera din tren. In mai multe rânduri am fost amenințați cu aruncarea din tren, de către „tavarășii”, ce se constituiau în „soviete”.

Am găsit însă între ei și suflete blânde și înțelegătoare a nevoilor, ce ne-au aruncat din departatul Ardeal, pe drumul pribegiei, și nu odată aceștia ne-au luat apărarea. In special ne-a rămas vie și în memorie și în sufler amintirea plăcută a soldatului marinar Spiridon Cucevasof, care ne-a îndrumat și ne-a apărat prietenește, de atâtea rătăcirii și de purtările brutale ale unor tovarăși de drum.

Trenul Odesa—Kiev trece prin câmpii întinse și mănoase, prin stepe fără sfârșit, fără dealuri și munți, în-

cărcate de imensitatea roditoare a hodelor de cereale și de cirezile nenumărate ale vitelor, ce pasc alene pe izlazurile nemărginite.

Vederea nu se oprește, până departe la îmbinarea cerului cu câmpia fără sfârșit, și pretutindeni nu vezi de cât bogăția grea a țărinelor, panorama vrăjită a pământului roditor. Rusia, în aceste timpuri, producea anual peste 600 milioane tone cereale; o enormă producție pentru agricultura cam primitivă a ei.

Trecând dela Kiev, „Ierusalimul Rusiei”, cu bisericile mărețe și cu mari bogății în odoare scumpe de aur masiv și cu pietre prețioase, nu departe de Darnitza, lagărul cu numărul enorm al prizonierilor austro-ungari, între care mulți frați de ai noștri, pe măsură ce înaintea trenul spre Moscoa, terenul devine mai accidentat, cu dealuri și coline, cu pământ nisipos și mai puțin ertil.

Din distanță în distanță se ivesc sămănături de hirișcă, cartofi și ovăz, apoi păduri întinse de brad și de mes-

teacăn, cu joagăre multe și cu depozite enorme de cherestea. Ceasuri de-arândul aleargă trenul prin pădurile seculare, întâlnind doar ici-colo sate mici, cu case de lemn, netincuite, fără olaturile strict necesare unei gospodării, ca șură și grajd. Gardurile nu se văd și drumurile sunt aproape inexistente.

Moscoa—Vologda. Celeabinsk

Apropiindu-ne de Moscoa, turnurile aurite în formă de ceapă ale celor peste 600 biserici și mănăstiri, străluceau orbitor în bătaia soarelui, până la mari depărtări.

Dela gara Novgorod, — unde am sosit, — și unde cu multă greutate ne-am descurcat și informat asupra drumului de urmat, am luat o trăsură care să ne ducă la gara de Nord, de unde trebuia să luăm trenul spre Vologda.

Traversând orașul am trecut prin o mulțime de străzi înguste și încurcate

In amintirea Elenei Popea

Ne-a părăsit și Elena Popea. A plecat dintre noi pictora de valoroasă concepțiune, femeia de vastă cultură, care vibra la toate bucuriile și la toate durerile românești. A plecat și nu ne mai putem bucura, ca în alți ani, că odată cu vara vine acasă, în Brașovul ei iubit.

Ii trimitem deci, noi Brașovenii — cărora întotdeauna, în toate pribegiile, ne-a păstrat un loc duios în sufletului de artistă și în inima-i de româncă — un ultim omagiu și ne luăm rămas bun dela ea prin bătrâna noastră Gazetă, Gazeta copilăriei ei.

Mi-a povestit odată, cum după o îndelungată călătorie prin țări străine, a zărit pe masa unei cafenele din Viena „Gazeta Transilvaniei“; cum a cuprins-o dorul de casă și fără a se gândi mult și-a schimbat itinerarul și a venit la Brașov să petreacă Crăciunul cu familia ei, surprinsă de sosirea-i cu totul neașteptată.

Și de atunci câte plecări duioase, câte reveniri pline de emoții! Era atât de „brașoveancă“ fiica lui Nenea Ion Popea, profesorul venerat al atâtoră care veneau pe vremuri să învețe carte la liceul nostru din Brașov...

În primii ani ai tinereții s'a dus la Lipsca să studieze filologia modernă. Acolo, în mediul prielnic, i s'a relevat adevărata vocațiune. A trecut la München unde și-a făcut ucenicia de pictoră, mai apoi la Paris. Aici a lucrat cu Lucien Simon, care i-a apreciat talentul și spiritualitatea. Maestrul Simon i-a urmărit cu interes cariera de artistă și a stat până în timpul din urmă în corespondență cu fosta lui elevă.

Elena Popea a călătorit mult, a trăit timp îndelungat în străinătate, de unde întotdeauna venea cu noi creații pentru expozițiile pe care le avea destul de des la București și uneori la Cluj și Brașov. A expus și în Germania, la Paris, la Londra și în alte orașe din străinătate, având pretutindeni succese și recenzii frumoase. Ne amintim minunatele expoziții după călătoriile din Norvegia, Olanda, Bretania, Italia și Spania, cu tipuri și peisagii caracteristice țării și ținutului cutreerat. Pe lângă acestea străluceau întotdeauna splendide pânze cu flori, a căror mare meșteră era.

Ultimii ani i-a petrecut în țară. Iarna la București, nelipsită dela toate manifestațiile mai importante de artă și literatură, — și ce plăcere, ce profit dublu erau concertele, conferințele și expozițiile ascultate și văzute în tovărășia ei! — iar vara la Bran, în artstica ei vilă, clădită cu multă dragoste după proiectele proprii, unde adesea era oaspele regretatei noastre Regina Maria.

prin bulevarde largi și moderne, cu palate mărețe, cu biserici cu clopotnițe aurite aproape în fiecare stradă și deodată ne pomenim într-o piață lungă, în fața vestitului Kremlin, fortăreața faimoasă, cu ziduri și turnuri înalte, înăuntrul căreia se zărește puzderia de clopotnițe aurite.

Moscova, deși mult mai mare ca Odesa, nu are frumusețea și impresia plăcută și atrăgătoare a acesteia.

Pe străzi, pe bulevarde, promenăzi, restaurante și prin cafenele, o lume imensă forfotește în belșug și veselie, departe de griji și mizeriile războiului, ce cotropise și secătuse biata Țară Românească. Lumea prăznuia cu mare elan înfrângerea și nimicirea dominației unei țariste; mulțimea dezăgăzuită iubila, era nouă a „slobodei“.

În seara zilei de 14 Septembrie, „Ziua Crucii“, am părăsit Moscova cu miile ei de clopotnițe aurite și a cărei spectacol văzându-i Doamna Stael, din faimosul turn a lui Ioan Veliky, într'o

Pensionarii lui Mangra

Continuare din pag. 1-a

miri ar fi sfârșit altfel, decât într'un puț la Târgoviște, dacă nu se găsea un vânzător. Cine ar putea spune care ar fi fost sfârșitul involburatei lupte a lui Mihai Viteazul, dacă n'ar fi fost trădarea, care să închidă pentru sute de ani calea spre un ideal? Și, păstrând linia dar modificând mijloacele, într'un moment crucial al luptei ardeleni, dincolo de baricadele noastre, după ce părea că avem în el un ostaș, s'a chivernisit Episcopul de tristă memorie, Mangra, cu toți pensionarii lui. Ne-a părăsit în toiul luptei, dând mâna cu fostul Președinte al Consiliului maghiar, contele Ștefan Tisza.

Mangra, dela această bruscă schimbare de front, a fost considerat mort și pentru Ardeleni, și pentru frații din Vechiul Regat. Proaspăt ales membru al Academiei Române, repede a fost șters din listele nemuritorilor, păstrându-și cealaltă nemurire, aceea a vânzătorilor de neam.

Slugile lui nu-s mai puțin vinovate. Trădarea lor nu a fost mai mică prin faptul că au ocupat funcțiuni mai puțin importante. Nu-s mai puțin vinovați, prin faptul că suma trădării a fost mai redusă decât a „șefului“. În conștiința națională trădătorii n'au grad.

Expozițiile din acest timp ne-au dat prilej să admirăm bisericuțe și mănăstiri vechi din țară, peisagii din Bran și portrete de femei purtând decorative costume din Scheii Brașovului, care dădeau expoziției un aspect nou și foarte românesc.

Tablourile Elenei Popea, pline de lumină și colorit viu, își tradează autoarea la prima privire. Ele împodobesc multe muzee, instituțiuni și colecții particulare și astfel personalitatea ei de mare valoare va continua să trăiască prin comorile pe care ni le-a lăsat.

Eugenia Brediceanu

Unii din pensionarii lui Mangra au supraviețuit actului dela 1 Decembrie 1918. Așa a vrut Dumnezeu. S'au strecurat printre drapelurile victorioase, s'au gospodărit pe urmă, contând pe timp, mormântul tuturor răsunătorilor și, din când în când, au încercat să iasă la suprafață, tot de atâtea ori fiind dați la fund de greutatea păcatului lor de neiertat.

Și iată, unul din ei, tocmai acum, când cenușa pe cap n'ar fi suficientă să indice situația reală la care are dreptul în țara aceasta, unul își ridică învățatu-i cap, inchipuindu-și că multele lui cunoștințe îi dau dreptul la o reabilitare. Vânzătorul cauzei naționale a început să scrie. Aici e cazul să cităm o replică a lui P. P. Carp, rămasă celebră: *„Talentul nu justifică toate icarnațiunile, precum frumusețea nu justifică toate prostituțiile“*.

Bănuind că periodicele care au acceptat această colaborare, nu cunosc trecutul colaboratorului, ne simțim obligați să le atragem atențiunea.

Un neam conștient își stigmatizează trădătorii. Ceeace a și făcut-o. O revenire asupra aceluia „res judicata“ nu mai e posibilă.

Pensionarii lui Mangra rămân definitiv pierduți pentru toate formele de manifestare ale vieții românești.

Despărțământul „Astra“ Brașov are durerea să anunțe pe membrii săi că protopopul gr. cat. al Brașovului

Mihail Hodârănău

fost membru în comitetul „Astrei“ Brașov, a încetat din viață, după o lungă suferință în ziua de 15 Iulie 1941.

Odihnească în pace!

da am dat în linia propriu zis transiberiană.

Zile dearândul aleargă trenul prin câmpii, ce nu se mai sfârșesc și prin păduri seculare. Satele sunt mai rare, mai mici și îndepărtate de zeci de Km. unul de altul. Oamenii ce întâlnim, în cea mai mare parte sunt copiii stepei și ai pustietății, cu înfățișarea simplă, de o nuanță primitivă și dură. Dar tocmai priveliștea acestor regiuni mai rar atinse, cu caracteristica înfățișare a locuitorilor, e ceea ce deșteaptă în noi, interesul și dorința de a le vedea și cunoaște. Valoarea unui ținut nu o constituie numai extensiunea, relieful sau productivitatea terenului, ci și capacitatea și puterea de muncă și de exploatare a locuitorilor. Oamenii acestor ținuturi mai puțin atinși de influența unei vieți civilizate, oferă un material bogat și interesant de studii psihologice și sociale, care pot da indicații de calitățile și însușirile lor în viitor.

Prietenii sau fățarnicii?

de I. Bozdog

Continuare din pag. 1-a

Păstrând o structură socială anacronică și desvetă care menține privilegiile de rasă și clasă socială, menține și instituțiuni corespunzătoare acestei concepții, dar ar da și cu fardul la modă al popoarelor între care este icuită.

De aceea, în timp ce pe față este aderenta practicelor Axei și este nevoită prin urmare, a lua și arma pentru alungarea celui mai neîmpăcat vrășmaș al noilor concepții: comunismul, totuși, nu încetează, ca adulând în cuvinte frumoase pe binefăcătorii săi pentru ciosvârtele primite și pe care le secătuește de orice vlagă, să-i atace din dos și să-i submineze.

Câteva cuvinte și vom fi edificați.

Contra fraților de arme și a concepțiilor rasiale și etnice ale acestora răspândesc în țară și prin școală hărți cu pretențiuni teritoriale.

Zilele acestea a apărut o voluminoasă carte de propagandă destinată străinătății, a căreia copertă luxoasă poartă o hartă colorată care revindecă Burghenlandul, Adriatica și țărmul Dalmatic până la Monte-Negro.

Agenții diplomației ai aceleiași țări sunt la Londra și în Statele Unite și cultivă prietenii cele mai călduroase tocmai cu țările care se combat cu armele cu Axă pe deosebiri de concepție ideologică și economică.

La Geneva, la secția perimată și respinsă de puterile Axei cum și de către cei atașați lor, se menține ca președinte al secției minorităților *Dr. Gustav Köver*, care zilele trecute a declarat cetitorilor unui ziar, că se reîntoarce „spre a menține și adânci legăturile de simpatie pentru țara mea“.

Convingerea acestui domn Köver este să câștige câți mai mulți prieteni influenți în vederea conferenței păcii și a hotărârilor definitive privitoare la viitorul țării sale. „Sunt convins că țara mea nu va avea niciodată atâția prieteni încât să nu aibă nevoie de cât mai mulți“.

Același domn spunea la 17 Aprilie a. c. altui ziar că „în timp de războiu pacea trebuie pregătită în mod serios, iar în această luptă pentru o pace serioasă biroul dela Geneva constituie un exemplu“.

În fața acestei atitudini ne întrebăm: *nu sunt aceste căutări de prietenii tot atâtea fățarnicii?*

Lăsând în urmă orașele Viatca și Perm, am ajuns la Kungur, unde ne-am despărțit de blajinul și simpaticul nostru tovarăș de drum Spiridon Cucerasof, cu care am călătorit dela Odesa și care în timp de 6 zile ne-a fost de neprețuit ajutor și sprijin. Ne-a dat informațiuni prețioase, asupra orașelor, satelor și locuitorilor pe unde am trecut, cu o inteligență vie și un spirit dezghețat.

În lo: de flori pe sicriul Mariei B. Baiulescu, au donat câte 500 lei, Dnele: Virginia Dr. Nistor, Maria Dr. Moga, Maria Dr. Căpătină și Dnul Dr. Aurel Dobrescu și 300 lei Dna Virg. Dr. Teculescu, Reuniunii Fem. Rom. pentru Liceul industrial de fete, care i-a purtat numele.

*

Pagini basarabene

Răpirea Basarabiei, 1812

de Prof. N. Baboie

Două puteri se ridicau amenințator în secolul XVIII: Austria și Rusia, primejduind, prin politica lor de expansiune teritorială, vieața și existența țărilor și popoarelor din Sud-Estul Europei.

Habsburgii din Austria urmăreau cu multă tenacitate să pătrundă în spre răsărit, „Drang nach Osten“, drept compensație pentru pierderile suferite în Apus. Rusia, la rândul ei, executând testamentul politic al lui Petru cel Mare, se erija în moștenitoarea tronului bizantin, căutând ieșire la o mare caldă și deschisă. Drumul trebuia să treacă implicit prin Principatele Române în inima poporului otoman, prin Bosfor și Dardanele spre M. Mediterană. Imperiul otoman, atotputernic altădată, dădea în acest timp serioase semne de slăbiciune. În această situație, o ciocnire între cele trei mari puteri era de neînălțurat. Rivalitățile și luptele dintre ele se desfășurau și de astădată în Principate.

Domnitorii și boierii români, în dorința lor de a scăpa de stăpânirea turcească, căutară sprijin mai întâi la Austrieci. Dar în curând se convinseră, în urma ocupării vremelnice de Austrieci a Olteniei și a răpirii Bucovinei, că nimic bine pentru poporul român nu se putea aștepta dela ei.

Rușii întreprinseră în Principate o propagandă foarte bine susținută. Agenți travestiți în călugări sau neguțori aduceau scrisori tainice prin care făgăduiau vremuri mai bune pe seama poporului român. Boierii își puseră toate speranțele eliberării țării lor în pravoslavnică țarină Ecaterina II, care isbutise, prin două războaie victorioase, să pună, în anul 1772, hotarul imperiului său la Nistru.

Dar Ecaterina II nu urmărea eliberarea popoarelor supuse Turciei, ci distrugerea imperiului otoman și reînființarea vechiului imperiu bizantin cu capitala la Iarigrad, din care trebuia să facă parte și Principatele Române. *Suzeranitatea turcească se schimba astfel cu robia musulmească.* Dar jafurile armatelor rusești de ocupație, în războiul ce începu pentru ducerea la îndeplinire a acestui plan politic, neomenia și mojiția generalilor, făcând pe boieri să piardă orice încredere în Rusia „liberatoare“.

Intre astfel de împrejurări izbucni războiul ruso-turc din anul 1806. Era al treilea războiu ce se purta, într'un interval de un sfert de veac, pe pământul Moldovei, cu întreg calvarul lui de suferințe și neajunsuri.

Deastădată țarul Alexandru I se bizuia mai ales pe sprijinul politic al lui Napoleon, cu care încheiase alianță, dându-i-se mână liberă în ce privește planurile lui de cucerire a imperiului otoman.

Războiul ținu șase ani și se purta cu multă slăbiciune de ambele părți. Totuși Rușii reușiră să cucerească, rând pe rând, toate raialele turcești, respingând armatele turcești peste Dunăre și ocupând și anexând ambele Principate.

Dar purtarea „liberatorilor pravoslavnic“ era neînchipuit de barbară. Țăranii erau înjuțați să tragă carele cu provizii în lipsa animalelor. Iar când boierii atraseră atențiunea generalului Kutussov că țăranii au fost jefuiți de tot ce aveau și că nu le-a mai rămas nimic, acesta le-a răspuns cu o cruzime diavolească: *«că le-au mai rămas doar ochii ca să plângă».*

Un armistițiu se încheiase între Ruși și Turci încă de timpuriu, dar negocierile de pace, începute la Giurgiu și continuate la București, se prelungeau mereu. Rușii cerură cesiunea ambelor principate române, dar Turcii nu erau dispuși de loc la aceasta. După târgueli ce nu se mai terminau, Rușii

informați că Napoleon I se pregătește de războiu contra lor, pentru a pedepsi necredința lor, își reduseră pretențiunile teritoriale, mulțumindu-se cu ținutul dintre Prut și Nistru. Astfel se încheie pacea dela București din 16 Mai 1812, prin care Basarabia este cedată Rusiei.

Intre timp campania lui Napoleon I contra Rusiei începuse. Rușii se grăbiră să evacueze principatele, îndreptându-și armata contra Francezilor. Dacă Turcii mai târăgănu încheerea păcii, Basarabia ar fi fost salvată.

Dar cedarea Basarabiei nu era numai o mare greșală politică a Turcilor, ci și un act de justiție față de Moldova, doară înșiși Turcii recunoscuseră, cu ocazia păcii dela Carlovitz (1699), *«că țara Moldovei nu pot să o dea să fie Leșilor podană, că este volnică, că Turcilor este închinată, nu este luată cu silă».*

Pierderea Basarabiei produse, cu drept cuvânt, o adâncă amărăciune și o legitimă indignare în sufletul tuturor Moldovenilor. Boierii adunați în divan prezentară lui Scarlat-Vodă-Calimachi un protest, pe care acesta îl înaintă sultanului turcesc. În el se spunea că Moldovenii „au muncit și au slujit cu mâinile și cu dobitoacele, cu păgubire din toate părțile“ în cursul războiului și că drept răsplată, Rușii au rupt din pământul Moldovei *„tot trupul și inima țării, isvorul vitelor și chejarul țării“* cerând restabilirea vechilor hotare, *„precum dela moșii și strămoșii lor au apucat întregimea Moldovei, așa să rămână și de acum înainte“.*

Metroplitul Veniamin nu era mulțumit cu acest protest, ci cerea să se treacă la fapte, folosindu-se de conjuctura favorabilă creată de campania lui Napoleon și de congresul dela Viena. Rămăs în minoritate cu această propunere metropolitul Veniamin părăsi divanul murmurând: *„Pentru Bucovina Ghica-Vodă și-a pierdut vieața, și noi pentru Basarabia nu facem nici un protest“.*

Totuși Ion-Vodă-Caragea stăruie, prin reprezentantul său din Viena, pe lângă atotputernicul Metternich, de a aduce chestiunea retrocedării Basarabiei înaintea congresului de pace. Principele Metternich, cancelarului austriac era convins „că orice încercare de a face Rusia a retroceda Porții teritoriul pe care dânsa l-a smuls în ultimul războiu, ar fi azi fără scop și țință“.

Moldovenii adânc convinși de dreptatea cauzei lor *„au ținut pacea încheiată la București ca nestatornică așteptând dintr'o zi într'alta înapoierea pământului luat de Ruși și întregimea hotarului țării“*, precum ne spune Manolachi Drăghici.

Catastrofa lui Napoleon în Rusia curmă orice speranțe de revizuire a nedreptului tratat dela București. Svărcolirile boierilor români rămăseră deocamdată zadarnice. Ghiarele nesățiosului colos moscovit se înfipseră adânc în trupul sângerând al Moldovei. Astfel Prutul, „râu blestemat“ rămase, timp de o sută de ani, hotar despărțitor de neam și de țară.

Mașină de calculat

în bună stare, de ocazie, cumpărăm.

Oferte: Fabrica de hârtie Zărnești județul Brașov.

Morminte domnești și boerești în biserica Sf. Nicolae din Brașov

de A. A. Mureșianu

Așezat în inima Daciei, Brașovul a fost întotdeauna un loc de întâlnire și de refugiu predilect al popoarelor ei. O bulă a Papei Bonifaciu IX ne vorbește încă la 1399 de „mulțimea“ (multitudo) Grecilor, Românilor, Bulgarilor, etc. care își aveau și biserica lor „în oraș (in oppido)“ Iar istoricul bizantin Chalcocondila ne spune că aici și-a trimis, în decursul luptelor sale cu Turcii, și Mircea Voevod cel Bătrân (1386-1418) familia sa.

Inscripțiile sepulcrale din veacul al 15-lea, găsite în interiorul bisericii Sf. Nicolae cu prilejul săpăturilor recente, sunt o nouă dovadă a vechimii și importanței ei.

Multe familii fugare din Țara Românească și-au stabilit aici, în decursul timpurilor, reședința pe timp mai îndelungat. Și însuși Constantin Brâncoveanu, tratând pentru cumpărarea unor case cu „cinstitul Sfat“ săsesc al Brașovului, ne spune, în scrisoarea adresată acestuia la 6 Decembrie 1708 că „încă de mai'nainte, dupe'n zilele lui Matei Vodă (Basarab), bogați de cești de țară boiari au cumpărat, cine a vrut și cui au trebuit, case acolo la Brașov, afară de cetate și din rudenile noastre au cumpărat, precum se vede că până astăzi țin și stăpânesc“.

În registrele de dajdie ale Brașovului din veacul al 17-lea și 18-lea se amintește, la începutul uliței Ecaterinei de sus, din cartierul românesc al Scheiului, un „Woewodenhaus“, pe lângă alte două case, situate mai jos ale familiei Bvâncovenilor.

În această casă „voevodală“ va fi locuit și Doamna Maria, văduva lui Șerban Vodă Cantacuzino, († 1688), cunoscut prin serviciile aduse cauzei creștinilor cu prilejul asediului Vienei de către Turci și prin „hainirea“ lui definitivă de către aceștia din urmă. Mulți membri ai familiei acestui domnitor au găsit atunci scăpare și azil la Brașov și între aceștia a fost și Doamna Păuna, văduva lui Ștefan Vodă Cantacuzino, nepotul celui dintâi, omorât și el de Turci la 1716. Doamna Păuna a petrecut mult timp la Brașov și, după părăsirea lui N. Iorga („Brașovul și Românii“, p. 257) ea ar fi și murit aici și ar fi fost îngropată în biserica Sf. Nicolae. Noi n'am putut însă găsi până acum nici o dovadă a acestei afirmațiuni.

În decursul cercetărilor noastre din anii trecuți în arhivele bisericii Sf. Nicolae și ale Municipiului Brașov, ne-a reușit însă de a da de urmele reale ale înmormântării în interiorul bisericii Sf. Nicolae al unui șir întreg de membri ai familiilor domnești și boierești refugiate la Brașov, în decursul războiului rusoturcesc din anii 1769-1773. Nu era casă în Brașov, ne spun cronicile săsești ale timpului, care să nu fi adăpostit atunci vre-o familie de refugiați români, iar chiriile plătite de ele ajungeau până la 50 de galbeni pe ani.

Intre aceștia erau și coboritorii direcți ai lui Constantin Brâncoveanu, frații Nicolae și Emanoil Brâncoveanu „principi ai sf. imperiu roman“. Principele Nicolae, care era căsătorit cu Maria, sora lui Enăchiță Văcărescu, a avut durerea să piardă la Brașov pe unicul lui fiu, micul principe Constantin.

Pe „coconul Costache al Prințipului Nicolae Brâncoveanul“ îl găsim în condica de atunci a botezaților bisericii Sf. Nicolae figurând în Iunie 1770 ca naș la botezul copilului Constantin al fruntasului român brașovean Ioan Inașu.

În altă condică a bisericii, cuprinzând numele pribegilor morți atunci la Brașov, am găsit și însemnarea următoare:

„Un copil Costandin al lui Nicolae Brâncoveanul. Iaste îngropat în biserică lângă groapa Dutculesii“.

Tot această condică ne spune cine era „Dutculeasa“, căci între morții anului 1769 ea înșiră și pe „Jupâneasa Zamfira Dutculeasa“ decedată în ziua de 19 Martie a aceluiași an. Jupâneasa

Zamfira, pe care documentele săsești ale arhivei Brașovului o numesc „Saphire Fogaraschan“, a fost soția fruntașului neguțator român brașovean Nicola Duma-Făgărășanul, poreclit și „Dutcă“, tatăl cunoscuților oameni de cultură ai Brașovului, frații Zaharia și Nicola Nicolau, cărora li se zicea și „Dutculeștii“. În conformitate cu „Catastifu gropilor“ bisericii Sf. Nicolae, publicat de d-l Dr. Sterie Stinghie în numărul dela 13 Iulie al Gazetei Transilvaniei, groapa „Dutculeștilor“ se găsea „în rândul al treilea despre paraclisul cel vechiu, alături de groapa „Bălăceanca“.

O altă însemnare a condiției amintite ne lămurește și chestia mormântului „bălăcean“. Căci tot la anul 1772 aflăm trecuți între pribegii morți și pe:

„Boercaica Safta Bălăceanca. Iaste îngropată la locul Bălăcianului“.

Trupul neînsuflețit al micului principe Constantin Brâncoveanu fu deci așezat în groapa familiei înrudite a Bălăcenilor, descendentă a vestitului Aga Constantin Bălăceanu, ginerele lui Șerban Vodă Cantacuzino și cumnatul lui Dimitrie Cantemir. Trecut dinpreună cu socrul său, Șerban-Vodă, de partea împăratului creștin dela Viena, Constantin Bălăceanu ajuns general în armata acestuia și căzu în sângeroasa luptă dela Zărnești din 27 August 1690, cu oastea compusă din Turci și Tătari a pretendentului maghiar la tronul Transilvaniei, Emeric Thököli, luptă în care pieri de partea imperialilor și cancelarul Transilvaniei Mihail Teleki, despre care cronicarul săcui contimporan Cserei ne spune că era de origine „valahă“.

N'am putut încă constata dacă groapa „Bălăcianului“ este a lui Constantin Bălăceanu sau a unicului său fiu, Ion, mort și el în luptele cu Turcii, Știm însă că văduva lui, Maria și ficele ei, „comitesele“ Smaranda, Ilinca și Maria—familia fu distinsă de împăratul Leopold cu titlul comtal—au trăit mult timp la Brașov. Cea dintâi, căsătorită cu un Manu, probabil Manole, fiul lui Apostol Manu, cunoscutul om de afaceri al lui Constantin Brâncoveanu, dăruia la 1750, prin testament, bisericii din Brașov moșiile sale din Țară, Cacaletii Vechi și Reda Barbului.

Manole Manu a murit la Brașov și, precum am putut constata într'un document găsit în arhiva orașului Brașov, el a lăsat cu limbă de moarte ca „din moștenirea lui să se zidească un paraclis lângă biserica Sf. Nicolae din Brașov“, care s'a și zidit în anul 1733, fără însă să se însemneze în istoria bisericii numele ctitorului principal.

A lui a fost, fără îndoială, „groapa jupânului Manu“, arătată în catastiful publicat de d-l Stinghe ca fiind a 4-a „în boltiță despre cărstelniță“.

Și văduva lui Apostol Manu și mama lui Manole, Zamfira, născută Văcărescu a fost îngropată în această biserică, în „rândul al cincilea despre casa paraclisului“.

Intre pribegii morți la Brașov, condica amintește și pe următorii trei membri ai familiei poetului Enăchiță Văcărescu:

În 1771; „O copilă de boier, Maria lui Enăchiță Văcărescu“ și

În 1772; „O jupâneasă bătrână, Văcăresca, la locul Radului Mânzu“ și tot în același an:

„Copilul Ștefan al lui Enăchiță Văcărescu“.

Și familia Cantacuzinilor, din ramura munteană a „Măgurenilor“, numiți astfel după moșia lor din Prahova, a suferit în această resmeriță următoarele pierderi:

În 1771; „Cocoana Maria a Pârvalui Măgureanul, o boeroae din București, îngropându-se în tinda bisericii“ și „Cocoana Păuna, fiica lui Mihai Măgureanul, îngropându-se în biserică la locul Bălăceanului“.

Un ram al familiei Cantacuzino trecuse încă cu Cantemir în Rusia și

tot acolo își petrecu viața și tatăl Păunei, Mihai, Cantacuzino Măgureanu, ajuns „general maior” în armata țarinei Ecaterina II.

Acești Cantacuzini, care aveau rude la Brașov, vor fi „stăruit pe lângă împărăteasa Ecaterina I Petrovna, fiica lui Petru cel Mare, ca să intervină pe lângă împărăteasa Maria Terezia pentru curmarea persecuției bisericii ortodoxe și pentru acordarea ajutorului bănesc pe care Ecaterina îl dădu la 1750 bisericii din Brașov dimpreună cu mai multe odăjdii scumpe.

„Subt amvonul paracrisului” fu îngropată la 1771:

„Copila Elisafra a Dumnealui Dimitrie Sturzea” și tot atunci fu astrucată și „Copilul Constantin al Dumnealui Ioniță Crețulescul”.

„In tinda bisericii lângă Scarlat” fu îngropată la 1771: „Cocoana Maria, nevasta lui Ioniță Brătășanu din Țară”. Scarlat este „Vornicul Scarlat, boer din Țara românească”, arătat de aceeași condică între morții anului 1770.

Nu se găsi însă pentru toți loc în lăuntrul bisericii, căci „Copilul Radu al Dumnealui slugerului Costin din București” fu îngropat „în curtea bisericii, la locul lui Ioan Zugravu Șohan”, „boerul Alexandru Cămărașu”, mort la 1772, „înaintea bisericii la locul părintelui Radu”, iar „Hristea Cernovodeanul tot acolo „lângă Statie Plastara”

Intre pribegii morți mai găsim:

„O fată Safta și un copil Matei ai lui Ghica Spătaru”.

„Un boer bătrân Costandin, socrul paharnicului Miche”.

„Nica logofătul, boer din București”.

„Dimitrie al cocoanei Ilincii paharnicesii dela București”.

„O muere Dumitrana a comisului Nicolae”.

„Un copil de boer al Obedianului”.

„Un boer Gheorghe al Neagului Cămăraș”.

„O fată Chiriachi dela boeru aga Gulianu”.

„Un copil Pană al lui Matei Fălcoianu”.

„Un copil Manole al medelnicerului Enache”, etc. etc.

În timpul domniei împăratului Iosif II s'a oprit îngroparea morților în interiorul bisericilor. Ea fu oprită și la biserica Sf. Nicolae în anul 1789. Unii membri ai familiei Racoviță fură înmormântați mai târziu în criptele construite în cimitirul din fața acestei vechi și renumite biserici.

Strigături Ardelenesi

LA BRĂU

4.

Foaie verde bob de linte
Dă-i drumul lin înainte.
Foaie verde lin-pelin
Și-i dă drumul numai lin
Numai lin, să n'o greșim
Că pe urmă ne căim....
Ne căim pân'o găsim.

5.

Foaie verde mușețel,
Saltă brăul mărunțel,
Mărunțel ca la Muscel
Ca mâncat carne de miel,
Și costită de purcel.

6.

Totodat' băieți, odat',
Că ne-a poruncit la sat,
De birău și de jurat
.... numai cui i-a dat.

1)
2)

Strigături auzite la horile țărănești din comuna Zagon Trei-Scaune, dela Ioan Bunea de 24 ani.

Culese de Gh. Briotă inv.

Acum 93 ani

GAZETA TRANSILVANIEI

Nr. 93. — 15 Noembrie 1848 — pag. 382

„Trista catastrofă dela Reghin”

Intre Bistrița și M. Vașarhei se afla înfloritorul orașel Reghin, cunoscut în toată patria pentru marea industrie și activitate atât mercantilă cât și economică ce domină acolo. Am zis că se afla, pentru că astăzi nu mai există. O negură de săcui îl prefăcurea la 1 Noembrie în ruine stercătoare de lacrimi: O turmă de Tătari, cari într'o sută de ani n'auvură destul timp de a se preface în creștini, arseră în ziua tuturor sfinților biserica catolică și protestantă și ardea fără îndoială și pe cea română, de cumva coperământul ei cel de metal ar fi luat foc.

Copii, femei, bătrâni trecură prin pângărita lor sabie până acum 90 de trupuri ce se aflară în ulițe moarte, se mormântară într'o groapă mare, dar câți vor mai fi sfârșiți subt dărămăturile caselor!

Cei ce-și scăpară viața prin fugă, încă vor fi siliți a muri de foame mai ales acum în timp de iarnă, căci din averile adunate cu atâta sudoare nu-și putură scuti nici măcar cina de-o seară. Paguba făcută suie la trei milioane.

Căci abia intrară în orașel și cerură o tacsă de 50.000 fr. arg. precum și trei persoane din cele mai însemnate, care sumă neputându-se strânge din cauză că partea cea mai aleasă a locuitorilor se retrăsese cu armata la loc sigur, apoi cei rămași nu erau în stare a o complini, secuii aprinseseră orașul cu grante și-l prefăcurea în cenușă.

Însă de s'ar fi și numărat banii aceia, noi tot eram prădați și demoliți fiindcă n'avea de-a face cu creștinii (zice corespondentul) ci cu Coruții din timpii străvechi, care n'au Dumnezeu, n'au lege, n'au oameni.

Insemnăm că în Reghin avem noi Români un număr frumos de cetățeni, neguțători cu stare bună, încât Românul binesimțitor în Brașov și în Reghin își vedea coroana poporului său.

Cercul Recrutare Brașov

Nr. 11585 din 11/VII 941

Publicațiune

Se aduce la cunoștință că în ziua de 21 Iulie 1941 orele 10 se va ține licitație publică la Sediul Cercului de Recrutare Brașov în Str. Mihai Viteazul Nr. 134 pentru furnizarea cantității de lemne de foc 100 vagoane esență fag.

Caetul de sarcini se poate vedea în fiecare zi între orele 8-12 și 14-19 la Serviciul Aprovizionării al acestui Cerc de Recrutare.

Licitația se va ține cu oferte închise.

Comand. Cerc. Recrut. Brașov.
Col. Gh. Vrânceanu.

Olițer cu Aproviz.
Plot. Maj. M. Păun.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință contribuabililor, că în coformitate cu disp. art. 131 din Codul de Procedură Fiscală orice plată valabilă în contul impozitelor se face, pentru oraș, numai la ghișeul percepției respective unde suma este debitată, și contra chitanță oficială.

Pentru sumele încredințate agenților de urmărire, chiar contra chitanță alta decât cea oficială, Statul nu răspunde.

Administratorul de Incasări
și Plăți Brașov.

Citiți și răspândiți Gazeta Transilvaniei

Lămuririle

Biroului Censurii pe lângă oficiul P. T. T. Reședința principală Brașov I. referitoare la trimiterile postale.

Sunt admise: (în limba română, germană, italiană și franceză)

1. *Cărți postale.* a) deschise interne și externe.

2. *Recomandate.* a) prezentate deschis, interne și externe, conținând acte, fără corespondență particulară; b) corespondența recomandată a întreprinderilor comerciale și industriale, conținând acte, facturi etc., fără corespondență particulară; c) imprimate atât simple cât și recomandate.

3. *Colete.* Interne particulare, fără valoare declarată, prezentate deschis. Corespondența particulară introdusă în colete, este interzisă. Coletele se vor prezenta deschise la oficiile postale pentru censură.

4. *Telegrame.* a) interne și externe ale întreprinderilor (industrii, bănci, depozite de mărfuri etc. b) ale redacțiilor de ziare și ale corespondenților respectivi recunoscuți. Telegrammele Autorităților, ale Corpului diplomatic și ale Bănci Naționale Rom. sunt libere la censură. Telegrammele întreprinderilor com. și industriale trebuie să aibă entetul întreprinderii, fiind semnate de reprezentanții legali ai întreprinderii. Este exclus orice text având caracter particular.

5. *Mandate postale.* a) particulare interne fără a se scrie text particular pe cupon. Abonații la ziare pot scrie și motivul pentru care se va trimite suma; b) pentru autorități fără restricțiuni. Nu se admit mandate telegrafice pentru militari. Nu se admit probele de mărfuri și cărțile de vizită, nici interne nici externe.

Despăgubirile pentru trimiterile postale se suspendă.

Orice alte informațiuni se dau de biroul censurii, la oficiul poștal de reședință, Telef. 3262.

Publicul corespondent este rugat, să respecte, în interesul său, următoarele sfaturi ale organelor censurii:

a) Să scrie clar, citet, cu litere normale (nu prea mici);

b) Să se ferească de comunicarea știrilor neadevărate, comunicări de interes militar.

c) Corespondenții să fie leali și cinștiți față de marile interese ale Statului, în aceste timpuri de o măreție excepțională. *Biroul Censurii.*

Atențiune la parașutiști

Primăria Municipiului Brașov ne trimite spre publicare următoarele:

În conformitate cu ordinul Ministerului de Interne Nr. 4523 și 4561 aducem la cunoștința locuitorilor următoarele:

1. Inamicul încearcă să arunce parașutiști în diferite regiuni și în special la punctele mai sensibile (lucrări de artă, industrii, poduri cfr.).

Aceștia sunt destinați să facă spionaj, propagandă bolșevică sau acte de sabotaj.

Toți locuitorii vor fi atenți în a observa dacă se produc asemenea aruncări de parașutiști și în cazul când s'au convins că acest fapt a avut loc, sunt obligați a aduce cazul la cunoștința celui mai apropiat organ militar, de poliție, sau jandarmerie, prin orice mijloc, spre a se lua măsuri de prinderea lor, iar până la sosirea organelor de poliție, vor trebui să-i urmărească în continuu, pentru a vedea unde se ascund.

Este o datorie patriotică pe care nu ne îndoim că și-o va împlini fiecare cetățean.

2. Avioane sovietice camuflete, având imprimate pe avioane crucea neagră germană sau tricoloru românesc și sburând la mică înălțime, mitraliază populația, iar aceasta crezând că sunt avioane amice, nu se ascunde.

Pentru a se împiedeca reușita unor asemenea acțiuni, ale aviației inamice, locuitorii sunt preveniți, ca atunci când se vor întâmpla, mai ales la țară, asemenea cazuri, sunt obligați să se adăpostească sau să se culce la pământ, rămânând astfel până ce avioanele s'au depărtat, indiferent dacă se distinge sau nu naționalitatea avionului.

Informațiuni

Sunt rechiziționate din oficiu toate locuințele și camerele libere

Oficiul de închiriere Brașov, a adus la cunoștința Chesturii Poliției următoarele:

Deși acest oficiu creat de legiuitor cu scopul de a soluționa grava problemă a locuințelor, funcționează dela 10 Iunie 1941 și deși chiar în ședința de constituire comisiunea a dat deciziunea prin care sunt obligați toți proprietarii sau deținătorii de apartamente, camere goale sau mobilate, libere, să le anunțe în termen de 15 zile dela data publicării în diferitele ziare locale, sub sancțiunea rechiziționării — totuși până azi, 2 Iulie 1941 — nu s'au anunțat locuințe libere decât de 16 proprietari.

Față de numărul mare al cererilor, ne vedem nevoiți a proceda conform legii și a declara rechiziționate toate locuințele și camerele libere, ce n'au fost declarate de proprietarii lor, în răstimpul sus amintit.

În acest scop Vă rugăm ca potrivit disp. art. 20 din regulamentul oficiului să delegați pe toți ofițerii de poliție judiciară, a cerceta și identifica imobilele libere neanunțate în termenul legal și a se dresa acte de contravenție proprietarilor respectivi — acte ce veți binevoi a ni le înainta de urgență.

*

Târgurile se vor ținea Duminică

Se aduce la cunoștința celor interesați, că din ordin superior, începând cu ziua de 6 Iulie a. c., toate târgurile anuale și săptămânale de pe raza întregii țări se vor ține necondiționat numai în zilele de Duminică, indiferent care ar fi fost data sau ziua când acestea au fost fixate prin dispozițiuni anterioare.

*

Toți apicultorii, de pe teritoriul Municipiului Brașov, (inclusiv Stupini, Dârste, Timișul de Jos și Timișul de Sus) vor face la Primărie, camera Nr. 10 la Dl. Bălan, o declarație despre stupii ce au în funcțiune, pentru a le asigura hrana în zahăr pentru timpul ploios, și pentru iarnă.

Apicultorii din comunele din județ se vor adresa cu cereri similare la Oficiul de aprovizionare al județului, la Prefectură.

Societatea apicultorilor Brașov.

*

Munca de folos obștesc.

Liceul Comercial „A. Bârșeanu”, Brașov invită magazinele comerciale, întreprinderile comerciale, industriale bancare, instituțiunile birouri etc. cari au nevoie de serviciile elevilor obligați să îndeplinească muncă de folos obștesc, să comunice nevoile lor Direcțiunii liceului (telefon Nr. 31—48). În comunicare se va arăta din ce anume clasă sau vârstă să fie elevii al căror ajutor îl solicită și ce fel de lucru vor avea ei să îndeplinească.

*

Toți premilitarii școlari și universitari ce se găsesc cu domiciliul pe timpul verii pe raza municipiului Brașov inclusiv Săcele, Dârste, Timișurile și Stupini, sunt datori a se prezenta la sediul subinspectoratului P. P. Municipal Brașov pe Promenada de sub Tâmpa spre a primi ordine de concentrare în vederea muncii de folos obștesc.

*

Fiscale.

În atențiunea oficiilor parohiale.

Sunt supuse impozitului de echivalent imobilele parohiale ale bisericilor aparținând cultelor religioase subvenționate de Stat, bisericilor ortodoxe precum și imobilele școlilor și terenurile folosite ca cimitire, proprietatea bisericilor subvenționate de Stat.

CRONICA RĂZBOIULUI

Desrobirea continuă... Bolșevicii întrebuințază gaze

Zi după zi, ostașii noștri încrustează pe răbojul vremii, victorie după victorie împotriva dușmanului dela Răsărit. Pas cu pas, se recucerește un pământ sfânt nouă Românilor.

In locul stăpânirii staliniste, care a intronat păgânismul, trândăvia și

cruzimea, soldatul român redă ținuturilor basarabene vieța lor patriarhală. In dangăte de clopote, în intonări de rugăciuni și imnuri de slavă, țărani basarabeni cinstesc **DESROBIREA**.

E INVIEREA unui neam, readus la adevărata vieță...

Pentru prima dată dela începerea războiului, au fost întrebuințate gaze asfixiante. Această armă ucigătoare a fost întrebuințată de bolșevici în luptele din Istmul Careliei, pentru a apăra în felul acesta localitatea Repola. Se con-

stată, deci, odată mai mult, că prin folosirea gazelor asfixiante, după ce au folosit gloanțe „dum-dum“, armata dictatorului roșu întrebuințază cele mai criminale mijloace pentru menținerea unei situații pe care nici Dumnezeu și nici oamenii nu o mai vor.

Teroarea dictatorului roșu

Teroarea dictatorului roșu s'a deslănțuit cu furie peste trupul Provinciilor luate prin silnicie acum un an. Soarta preoților și intelectualilor care nu s'au putut salva, a fost din cele mai triste. S'a urmărit răpirea din mijlocul sătenilor a oamenilor luminați pentruca în felul acesta nimeni și nicăiri să nu

poată schița măcar un gest de protest sau de apărare. Acei care au manifestat cât de timid un sentiment de revoltă au fost arestați împreună cu familiile lor și împușcați sau târșiți în lagărele îndepărtatei Siberii, unde s'au stins în suferințe groasnice.

Care a fost soarta țăranilor

Cei rămași în sate, fiind lipsiți de conducători, au fost dați în grija comisarilor și funcționarilor evrei, care au invadat în număr mare ținuturile celor două Provincii.

La catedra, de unde altă dată se preda elevilor adevăratele principii de vieță, învățătorii și învățătoarele evreice au propovăduit minciuna și dușmănia față de familie, de Hristos și de biserica lui. Asupra țăranilor s'a exercitat o presiune puternică pentru colectivizare. Acolo unde convingerea prin propagandă nu dădea rezultatul dorit, se întrebuințau mijloace din cele mai draconice. Nimeni nu putea să trăiască în afara colhozurilor, iar cei care s'au manifestat împotriva colecti-

vizării au fost arestați și împușcați. Nu și-au dat seama, acei slujitori ai despotului întinericului, că orice presiune duce la o reacțiune, o reacțiune tacită, care reprezintă uneori o forță mult mai puternică decât manifestările sgomotoase.

Iată pentruce războiul pe care-l purtăm nu urmărește numai cauza națională a refacerii hotarelor, ci și doborârea balaurului apocaliptic al bolșevismului, care a prefăcut provoslavnicia Rusie în cuibul tuturor fărâdelegilor, în cuibul tuturor acelor care au declarat războiu chiar lui Dumnezeu, a tuturor acelor care urmăreau să împrăștie în toată lumea groaznică otravă a comunismului.

Situația pe celelalte teatre de luptă

In Siria, în urma parafării actului care prevede depunerea armelor, ostilitățile au încetat. Ținem să tragem atenția cetitorilor noștri că nu a fost semnat armistițiul, ci s'a parafat numai, de către reprezentanții generalului Dentz, actul care va fi remis autorităților în drept. Acordul va fi semnat de gene-

ralul Dentz personal. Deasemeni subliniem faptul că soluționarea conflictului din Siria are numai un caracter militar și local și nu are nici o legătură cu politica generală a guvernului francez.

Pe celelalte fronturi de luptă, activitate de aviație și artilerie.

Națiunea americană împotriva intrării în războiu

Senatorul Wheeler, a declarat presei, că președintele Roosevelt nu ar putea obține în Senat decât un număr de 15 voturi în favoarea unei declarații

de războiu, deoarece întreaga națiune americană este potrivnică intervenției militare.

Orașele Ploești și București au fost bombardate

Câteva avioane inamice au reușit să se strecoare deasupra orașelor București și Ploești pe care le-a bombardat. La Ploești sunt trei morți și câțiva răniți. Patru din cele 6 avioane duș-

mane au fost doborâte. La București a fost omorât, de schielele bombelor apărării antiaeriene, un singur ins care a nesocotit instrucțiunile A. A.

Mardare Mateescu

Trupele noastre înaintază victorioase

Din relatările agențiilor de presă reiese că soldatul român, înfrățit prin ideal și jertfe de sânge cu soldatul german, înaintază tot mai mult în inima Sovietelor. Oraș după oraș este cucerit, iar armata bolșevicilor, care opune o dârză rezistență, este nimicită fără cruțare. Natural, succese fără pierderi

nu se pot obține, iar războiul este greu de dus împotriva unui inamic bine înarmat și care este în veșnică defensivă. Cele două încercări de străpungere ale armatei bolșevice, au fost respinse de armatele de sub comanda generalului Antonescu.

Ultima linie de fortificații din Europa a fost nimicită

Inaintea actualului războiu, toate statele au construit în timp de pace, dealungul hotarelor, linii de fortificații pentru care s'au cheltuit sume fantastice. Toate acele linii au fost străpunse de armatele germane. Ultima și cea mai puternică linie de fortificație „a fost“ în Rusia. Luptele ce se duc de trei săptămâni au descoperit în Rusia un întreg șir de fortificații, care formau un sistem de apărare aproape de nepătruns. Linia Stalin, menită să oprească înaintarea spre Moscova, a fost deasemeni străpunsă, ceea ce înseamnă că înaintarea germană s'a produs cu o repezițiune fulgerătoare.

In ultimele zile, trupele germane care înaintază spre Petersburg, după ce au împrăștiat forțele bolșevice, au realizat noi câștiguri de teren. La Nord

de mlaștinile Priepetului, trupele germane continuând să exploateze succesele dobândite prin străpungerea liniei Stalin, au continuat înaintarea fără încetare pe un front larg dincolo de Nipru și de cursul superior al Dunei.

Trupele bolșevice în retragere, au încercat să opună o rezistență în sectorul Opatoska. In sectorul Bobruisk, într'unul din adăposturile liniei a fost găsită și luată prizonieră și o femeie, care purta uniforma de sergent bolșevic.

In felul acesta armata sovietică este în descompunere. Zadarnice sunt toate îndemnulurile și promisiunile comisarilor politici, zadarnice toate amenințările și împușcările de ofițeri și soldați care se retrag fiind cuprinși de panică.

După retragerea armatelor bolșevice locuitorii satelor și orașelor reapar la treburile lor

Dacă, la începutul războiului, trupele bolșevice, pustiau satele și luau cu ele populația civilă, în ultima vreme fiii satanei nu mai găsesc în satele pe unde se retrag nici oameni, nici animale și nici hrană. Locuitorii care au auzit de scopul războiului, se ascund pe unde pot și apar numai atunci când trupele româno-germane își fac apariția. Ca din

pământ sunt aduse vite, păsări și alimente, iar femeile coc azime din grâu pe care l-au îngropat cu un an în urmă. Armata este pretutindeni primitivă cu bucurie și recunoștință. Din loc în loc tricolorul falfăie pe turlele bisericilor. Drapelul scump a fost îngropat, odată cu grâul și veșmintele preoților, pentru ca astăzi să fie repus la locul de cinste.

INFORMAȚIUNI

Farmacii de serviciu

In timpul dela 12—19 Iulie, la amiază, noaptea și Dumineca sunt în serviciu farmaciile:

E. Neustädter, „La Ingerul Păzitor“, Piața Libertății No. 5 și I. Voith „La Aesculap“ Str. Iuliu Maniu 53 vis à vis de fabrica Schiel.

*

Spitalul Gh. Mărzescu primește și bolnavi civili

Conform dispozițiilor noi, date de către Ministerul Sănătății, Spitalului „Gh. Mărzescu“, care a fost rezervat pentru necesitățile armatei, continuă să primească și bolnavi civili.

Deci oprește pentru această din urmă categorie de bolnavi a încetat.

*

Orarul de vară al magazinelor

In conformitate cu „Deciziunea Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale — Direcția Muncii Nr. 40074/941:

Până la 15 Septembrie 1941, următoarele magazine din orașul Brașov: băcăniile, măcelăriile, brânzăriile, mezelăriile, pescăriile, fructăriile, magazinele pentru vânzarea zarzavaturii, brutăriile — numai în ceea ce privește vânzarea în detalii — magazinele pentru vânzarea păsărilor, ouălelor și laptelui se vor deschide dimineața la ora 7 și se vor închide la ora 13; se vor deschide la ora 16 și se vor închide la ora 20.

*

Comunicat

Domnul General Ioan Antonescu, conducătorul Statului, ordonă că populația este obligată să se adăpostească sau să se culce la pământ imediat ce zăresc avioane, indiferent dacă sunt românești sau germane și nu li se distinge naționalitatea.

S'a constatat în ultimul timp că aviatorii Sovietici, au imprimat pe avioane Tricolorul Românesc sau Crucea Germană, cu scopul de a surprinde și mitralia populația și trupa.

Inspector Reg. de Poliție,
(ss) Ranzescu

*

Primirea elevilor surdo-muși la Institutul din Timișoara

In Institutul de surdo-muși din Timișoara se primesc elevi surdo-muși în etate de 7—12 ani. Părinții cari au copii surdo-muși sunt rugați să înainteze cererile pentru primire până la 1 Septembrie a. c. Direcțiunii acestui așezământ Str. Doja No. 16 Timișoara III, împreună cu următoarele acte: Extras de naștere, Certificat de cetățenie Română, Certificat medical și în caz că nu dispune de avere, certificat de paupertate vizat de percepție. Cei ce sunt lipsiți de mijloacele materiale, pe baza certificatului de paupertate vor fi primiți ca bursieri.

*

Comunicat

In conformitate cu Decretul Lege No. 4129/1940, publicat în Monitorul Oficial No. 203 din 20 Decembrie 1940, Școala de mecanici de automobile din Brașov Strada Spitalului Militar No. 7, primește tineri între 15—18 ani spre a învăța meseria de mecanici de automobile.

Durata învățaturii este de 3 ani. Tinerii în timpul învățaturii primesc un ajutor astfel:

Primul an câte 500 lei lunar.
Al doilea an câte 1000 lei lunar.
Al treilea an câte 1500 lei lunar.

Redactor responsabil
ION COLAN